సంజమబ్బులు

'నమస్కారం బాబుగారూ!'

విసవిసనడిచి పోతున్న శంకరం ఆగిపోయాడు. వెనక్కి తిరిగి చూసి 'ఓ... నువ్వా సుబ్బారాయుడూ?...జైలు వాసం ఎంతకాలం?' అన్నాడు.

'మూడు నెలలండి...అయినా అది తమకెలా తెలిసింది బాబూ?...తప్పింది కాదు. మొన్నే విడుదలయ్యాను'

'నిన్ను తీసికెళుతుంటే కళ్ళారా నేను చూశానుగా!...కాని మీ నాన్నను నువ్వే [illegible]ంగా అవినీతికి ప్రోత్సహిస్తున్నావు. ఇదెంతమాత్రం మంచిపనిగాదు నువ్వు గొప్ప త్యాగం చేశాననుకుంటున్నావు కాని అన్యాయాన్ని రెచ్చగొడుతున్నా వన్న సంగతి మర్చిపోతున్నావు.'

శంకరం కొంచెం ఆవేశంగా మాట్లాడటం గమనించిన సుబ్బారాయుడు బెదురుగా చూస్తూ 'అదేమిటి బాబు? అలాగంటారు?' అన్నాడు.

'అసలు సంగతి నాకెలా తెలిసిందని ఆశ్చర్యపడుతున్నావు కదూ! వాచీ సంగతంతా మీ నాన్న చెప్పాడులే!'

'వాచీ ఏమిటండి బాబుగారూ!...అదేం కాదండి. అదంతా వట్టిది. మామీద అనుమానపడి ప్రొహిబిషను వాళ్లు రాత్రి వచ్చి పడ్డారండి. మా అయ్య సరిగ్గా దొరికిపోయాడు. అయ్య ముసిలాడు తమాషా చేసి అతనిమీది నేరాన్ని నామీదకు తిప్పుకున్నాను. అనుభవించాను. కన్నతండ్రి ఏం చెయ్యనుబాబు...' శంకరానికి ఆశ్చర్యమేసింది. రామదాసు అన్నమాటలు-ఇతని మాటలు పరస్పర విరుద్ధంగా వున్నాయి.

'అయిదు రూపాయలు అప్పివ్వగలరేమో నని అడుగుదామని తమర్ని పిల్చానుబాబూ!'

కొంతసేపు వూరుకుండి శంకరం అన్నాడు. 'మీ నాన్నకేనా.. నాకు తెలుసు. లేవు'

సుబ్బారాయుడు మళ్ళీ నమస్కరించి వెళ్ళిపోయాడు.

శంకరం ఒక్కసారి వెనక్కి వెళ్లాడు...

* * *

టైం సరిగ్గా పన్నెండు.

విసవిస నడిచి పోతున్న శంకరం హఠాత్తుగా ఆగిపోయాడు. తుపాకులు బుజాన్నేసుకొని నడుస్తున్న ఇద్దరు పోలీసులమధ్య ఓ యువకుడు తనకు తెలిసినవాడే! చేతికి బేడీలు! శంకరం కళ్ళు తిరిగిపోయాయి. రామదాసే ననుకుంటే ఇతను కూడా దొంగన్నమాట! ఛీ...ఈ లోకంలో ఎవర్నీ నమ్మకూడదనుకున్నాడతను.

'బాబూ!...మావాణ్ణి తీసుకుపోతున్నారండి' అంటూ రామదాసు సమీపించేసరికి శంకరం అతనికేసి ఆవేశంతో చూశాడు. రామదాసుకళ్ళవెంట కారుతున్న కన్నీరు కొద్దిగా వణుకుతూన్న అతని గడ్డాన్ని తడిచేస్తున్నాయి

'కొంచెం ఇలా రండి బాబు...ఎవరైనా వినగలరు. అసలు తీసికెళ్ళాల్సింది నన్ను. అంతా చేసింది నేను నాపాపం అతన్ని చుట్టుకుంది ఆవేళ మీరు వచ్చారు చూశారా!...అప్పుడు పది రూపాయలిమ్మన్నాను. లేవన్నాడు. ఊరుకున్నాను. ఈ వేళ పొద్దున్న పదరూపాయలకోసం కక్కుర్తిపడి వాడు పనిచేసే ప్లీడరుగారింటికెళ్లాను ఇంట్లో ప్లీడరుగారు తప్పించి మరెవరూ లేరు. మావాణ్ణి డబ్బిమ్మని అడిగాను.' రామదాసు కొంచెం ఆగి రుద్ధకంఠంతో నెమ్మదిగా చెప్పుకుపోయాడు.

అతను చెప్పిన మాటలన్నీ చిత్రరూపంగా శంకరం హృదయ ఫలకంమీద పరివర్తన చెందాయి...

ప్లీడరుగారు మేడమీదున్నారు. అంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. 'ఇప్పుడు నాదగ్గర కానీ కూడాలేదు నేను నిన్న చెప్పానుగా- ఒకటో తారీఖుదాకా ఆగు జీతంరాగానే ముందు నీకిస్తాను. అందాకా ఓపికపట్టాలి మరి నన్ననవసరంగా వేధించకు అన్నాడు కొడుకు.

'అలాపనికి రాదు నాకవసరంలేనప్పుడు నువ్విస్తేమాత్రం ఎందుకు? ఏడవటానికి. ప్లీడరుగార్నడుగు ఆయన దేవుడిలాంటివాడు. తప్పకుండా ఇస్తాడు.' అని పట్టుపట్టాడు రామదాసు. 'నావల్ల కాదు...' అన్నాడతను.

ప్లీడరుగారు ఏదో పుస్తకం కోసం మేడదిగి వచ్చారు.

'ఎవరోయ్ అది?' అనడిగారు.

'మా అయ్యండి ... ఊరికే చూసిపోదామని వచ్చాడండి...' ప్లీడరుగారు తనక్కావలసిన పుస్తకం తీసుకుని మళ్ళీ మేడమీదికెళ్ళి పోయారు.

'అయితే నువ్విడగవన్న మాట!' అన్నాడు పళ్లుపటపట కొరుకుతూ రామదాసు.

'అంతే!' అంటూ అతను అమ్మాయిగారి చీరెలు ఆరేయటానికి లోపల కెళ్ళాడు. రామదాసు ఎవరూ చూడకుండా బల్లమీదున్న వాచీతీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. వాచీకి బంగారపు గొలుసు వుంది కూడా.

మరి పావుగంటకు వాచీకోసం వెదుక్కుంటున్న ప్లీడరుగారు 'వాచీ ఏదీ?' అనడిగారు అతను తెల్లమొహం వేసి లేదన్నాడు. ప్లీడరుగారికి అతనిమీద ఎప్పుడూ అనుమానంలేదు. అతను మంచి విశ్వాసపాత్రుడు. ఇందాక రామదాసు చూపుల్లో కల్మషాన్ని, వంచకత్వాన్ని గుర్తించిన ప్లీడరుగారు 'మీ అయ్యే ఎత్తుకుపోయుంటాడు. ... రాస్కెల్! కళ్లుండగానే గుడ్లు పీకుతున్నాడు. ఇప్పుడే పోలీసులకు అప్పగిస్తాను,' అన్నారు అతని కొడుకు వణకి పోయాడు.

'అయ్యగారూ!...మా అయ్య ఏమీ ఎరగడండి...అతను వట్టిఅమాయకుడు తప్పంతా నాదే! కక్కుర్తిపడి నేనే తీసిచ్చాను. అతను వద్దన్నాడు కాని బలవంత పెట్టాను...అతన్నొదిలేయండిబాబూ!.. నన్ను దండించండి'

ప్లీడరుగారు నమ్మలేకపోయారు. ఆయన క్షమించలేక పోయాడు కూడా ... నిరపరాధిమీద వృథాగా నిందపడింది. తప్పు చేసినవాడు హాయిగా వున్నాడు. అదీ లోకధర్మం పరధ్యానంగా రామదాసు మాటల్ని చేతల్లో అన్వయించుకుంటున్న శంకరం గట్టిగా 'చాలు ... ఇంక నాకు చెప్పకు' అనరిచాడు.

'బాబూ!...వాణ్ణి విడిపించటానికి మార్గం?' శంకరం విసవిస నడిచిపోయాడు..

అయినా తను రామదాసును ఎన్నడూ నమ్మలేదు. ఆనాడు అతన్ని కలుసుకున్న

ఆర్. యం. చిదంబరం

ష్యాడే అతని మనస్తత్వం బయట పడింది. శంకరం ఇంకా వెనక్కి వెళ్ళాడు.

* * *

ఆకాశం మసిపూసుకుంది. మధ్య మధ్య ఉరుముతోంది. నిశ్చలంగా చూస్తూ వున్న చెట్లన్నీ క్రమంగా పిశాచాల్లా జుట్టు విరియ బోసుకుని ఆడటం మొదలు పెట్టాయి. అనాథుడి ఆర్తనాదంలా చెట్లమీది సంగీతం-

మూడు మైళ్ళదూరంలో వున్న పల్లెటూరికి పొలం పనిమీద వెళ్ళి తిరిగి వస్తున్న శంకరం నడక వేగం హెచ్చించాడు. కొంతసేపట్లో వర్షం మొత్తేస్తుందన్న సంగతి ఖాయం. వర్షం కనక మధ్యదారిలో వస్తే తడిసి ముద్దవటం తప్పించి ఆశ్రయానికి గత్యంతరం లేదు. అదీగాక వర్షం కనక వస్తే తోవంతా జారుతుంది. ఇంక అక్కణ్ణుంచి సర్కసులో తీగమీద నడిచినట్టు బాలెన్సు కాసుకుంటూ నడవాల్సిందే! కాని అతనెంత త్వరగా నడిచినా ఇంకా మైలున్నర పైచిలుకు దూరంవుంది...దబదబని వర్షం కూడా మొత్తేసింది. పదడుగులు వేసే సరికి ఇంక నడవడం అసాధ్యమనిపించింది. ఎదురుగాలి...ప్రకృతి విజృంభించి ఎదుర్కొంటోంది. మానవుడు ఏం చెయ్యగలడు? బట్టలన్నీ తడిసి ముద్దైపోయాయి. అక్కడికి కొంతదూరంలో వోటుడిసె కనపడగానే అక్కడికేలాగో త్వరగా నడిచివెళ్ళాడు. ఆ తాటాకులఇంటికి చిత్తెడు అరుగుంది. దానిమీద కొంతసేపు నిలబడ్డాడు. ఏదో దుర్వాసనకొట్టింది. లోపల ఎవరో నెమ్మదిగా దగ్గుతున్నట్టైంది. ఎవరో అక్షరాలు కూడ బలుక్కుంటూ పుస్తకం చదవటం కూడా వినిపించింది. అతను నెమ్మదిగా కిటికీలోంచి చూశాడు. ఏవీ కనపడలేదు.

జల్లు గట్టిగాకొట్టేస్తోంది. ఆ అరుగుమీద కూడా నిలబడలేకపోయాడు. గజగజమని చలి. బట్టలన్నీ నీళ్ళల్లో నానేసినట్టయ్యాయి. ఒంటిమీది కొరంలా రివ్వున చలిగాలి.

ఎవరో తలుపుతీసుకుని బయటకొచ్చి 'అబ్బ!...ఎంతకీ వర్షం తగ్గటంలేదు. ఇది తగ్గేట్టుకూడాలేదు. ఆకాశం అంతా మూసుకుపోయింది...మ్...' అన్నాడు.

'ఇదుగో అబ్బాయ్?...లోపలకోమాటు రానిస్తావా? ఇక్కడ గట్టిగా జల్లుకొడుతోంది. వర్షం తగ్గగానే వెళ్ళిపోతాను. పూర్తిగా తడిసిపోయాను.' అన్నాడు శంకరం. 'రండిబాబూ! ... దానికేవిటి? అయ్యో!...ఇందాక నే పిలవలేకపోయారా? ఈ వర్షంలో ఎందుకు బయలుదేరారు, బాబూ!' అన్నాడతను.

శంకరం లోపలకొచ్చి అతను పరచిన చింకి చాపమీద కూర్చున్నాడు.

'మన దేవూరు?' అనడిగాడతను.

శంకరం చెప్పాడు.

'బాగా తడిసిపోయారు. మార్చుకోటానికి బట్టలేవీ లేవు బాబూ!' అని సిగ్గుపడుతూ దండెంకేసి చూశాడు. ఒక్కటే ఒక్క తువ్వాలు వేలాడుతూంది. శంకరం సంచీలోంచి ముతక పంచ ఒకటి తీసి కట్టుకుని ఉత్తరీయం కప్పుకున్నాడు. బయట గాలి హోరుమని ప్రళయఘోష పెడుతోంది. వర్షం ఇంకా ఉధృతమవుతూనేవుంది. ఆ కుర్రాడు గుడ్డిదీపం ముందు కూర్చుని ఒకటో తరగతి పుస్తకం చదవటం మొదలెట్టాడు. శంకరం వచ్చి అప్పుడే పదినిమిషాలైంది. లోపలెవరో రెండు మూడుసార్లు పెద్దగా దగ్గటాన్ని బట్టి అక్కడ ఇతని తాలూకు మనుష్యులెవరో వున్నారని వూహించుకున్నాడు.

'నా మాటినరా-ఎందుకీ పాడుబుద్ధి, గడ్డి తినిపోటానికి. ఏనాడైనా మన మెరుగుదుమా?'

'నరికేస్తాను...వెధవ ముండా! పీక పిసికేస్తాను. నాయిష్టం...నా సొమ్ము. నువ్వెవతెవే నన్నడగటానికి?'

మాటలన్నీ అపస్వరాల్లా వస్తున్నాయి. యిందాకటి దుర్వాసనకి-ఈ మాటలకు అన్వయం కుదుర్చుకోటానికి శంకరం ప్రయత్నించాడు.

అవతల గదిలోంచి ఇందాక కేకలేసిన వ్యక్తి తూలుతూ బయటికొచ్చాడు. కళ్ళు రెండూ ఎర్రగావున్నాయి.

శంకరం ముక్కు మూసుకుని అతనికేసి చూశాడు.

'ఒరేయ్ వెధవా!...నాకు పది రూపాయలు కావాలంటే ఇవ్వలేవు కాని మీ యమ్మమ్మ దగ్గుకు మందు కొంటావట్రా!... నువ్వు నాకు కొడుకువట్రా! నిన్ను చీలుస్తాను. నీ తలకాయ బద్దలు కొడతాను.' అంటూ గోడకి జారబడి కుప్పలా కూలిపోయారు.

'ఇతను మీ నాన్నా?'

'అవునండి...ఏం చేస్తాం-ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. ఈ వెధవపని మానమని. లోపల మూలుగుతున్నది మా అమ్మమ్మ. రోజూ ఈ విషయంలో మాకు దెబ్బలాటలే!... పైపెచ్చు నాలుగూ అయిదూ తెమ్మంటాడు. ఎక్కడనుంచి తెచ్చేది? ఏం చేసేది? తను సంపాదించేది లేదు...తిని కూచోడు.'

'నువ్వేం చేస్తుంటావు?' శంకరం ప్రశ్నించాడు. వర్షం తగ్గేసూచనలు లేవు. కాలం గడపటానికి మార్గాలు లేవు.

'నేను పట్నంలో ఓ ప్లీడరుగారింట్లో పని చేస్తున్నాను. ఇరవై రూపాయ లిస్తారండి. చాలా కాలంనుంచి నమ్మకంగా పని చేస్తున్నా. ఆ డబ్బుతో వీ ళ్ళిద్దర్నీ పోషించాలి. ఆ ప్లీడరుగారు మంచివాడ కనక అప్పుడప్పుడు మూడూ-నాలుగూ ఇస్తుంటే వీడికి తగలేసేవాడిని అక్కబ్బాయి నాకు చదువు చెప్తున్నాడండి. ఇదుగో ఈ పుస్తకం చదువుతున్నా. ఈ పాటం రేపు

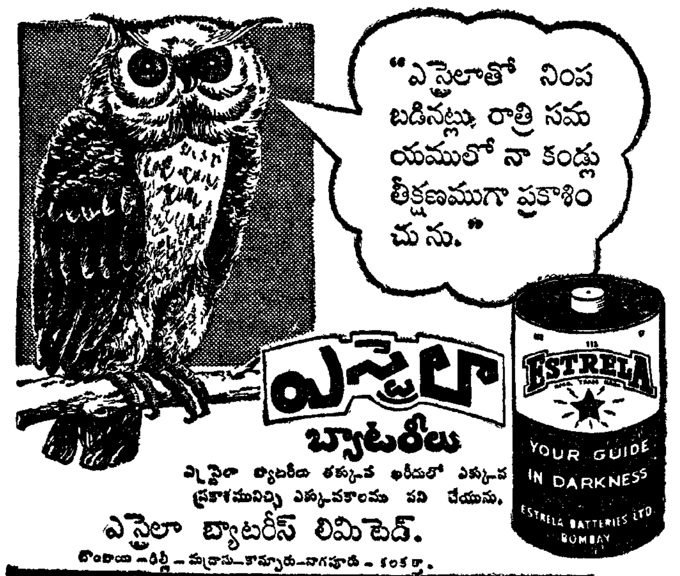

అప్పజెప్పెయ్యాలన్నారండి. మా అయ్యేమో గోల గోల చేస్తున్నాడు'

కిటికీతలుపులు గాలి వూపుకి భళ్ళున తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. జల్లు గట్టిగా కొట్టింది. ఆ కుర్రాడు మళ్ళీ తలుపు వేసే లోగా కిటికీకెదురుగా కూర్చున్న శంకరం కొంత తడిసిపోయాడు.

'అయితే మీ నాన్నకు కలు ఎక్కణ్ణుంచి వస్తుంది? పోలీసువాళ్ళు పట్టుకోరూ?'

అతను పకపక నవ్వాడు

'అన్నీ తెలిసినవారు తమరే అలాగంటే ఎలాబాబూ? అసలు వాళ్ళకిమాత్రం మా సంగతి తెలుసును కనకనా? మా నాన్న ఒక్కొక్కప్పుడు ఎక్కడైనా తాగేస్తాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఎంత చెప్పినా వినకుండా తనే బట్టీ పెడ్తాడు బాబూ!... మీరు పోలీసు డిపార్టుమెంటువారు కారు కదా!.. మా అయ్యనేం చెయ్యకండి'

'అచ్చే!...కాదులే!' అంటూ నవ్వేశాడు శంకరం.

దీపం చమురు లేక గిలగిల తన్నుకుంటోంది. అతను మళ్ళీ కిరసనాయలు పోశాడు.

'అసలందరి లాంటివాడు కాదండి మా అయ్య... చిన్నతనంలో చాలా కష్టాలు పడ్డాడని మా అమ్మమ్మ అంటుంది అయిదేళ్ళకితం మా అక్కయ్య వెళ్ళిపోయిందండి అప్పట్నుంచి ఇంతేనండి సగమైపోయాడు. కష్టపడి పని చెయ్యలేక ఇలా తిరుగుతూంటాడు. రోజుకో వేషం వేస్తాడు. బాధలు మర్చిపోదామని గామోలు ఇలా తాగుతున్నాడు ఏం చేసేదిబాబు?... చెప్పినమాట చెవి నెసుకోడు...నాలుగైదు సార్లు తన్నులుకూడా తిన్నాడు.'

అతనికి పూర్తిగా స్పృహ తప్ప లేదు. గోడదగ్గర ఇంతసేపూ మెదలకుండా కూర్చున్నవాడల్లా నెమ్మదిగా కొడుకుదగ్గర కొచ్చాడు.

'ఒరేయ్!...వెధవా! రేపు పీపుగారింటికొస్తాను. పదిరూపాయలూ ఇవ్వకపోతే గోలచేస్తాను. జాగ్రత్త' అంటూ అరచెయ్యి అడ్డం పెట్టుకుని చూశాడు. ఆ గుడ్డి వెలుతుర్లో శంకరం కనిపించాడు.

'బాబూ!...తమరా!' అంటూ గాభరాగా ఒక్కడుగు వెనక్కి వేశాడు.

'అవును రామదాసూ!...మరేం కంగారు పడకు. కాని నీమాటలు విని నేను మోసపోయాననుకుంటున్నాను. అయినా నీ తప్పేముందిలే! నీ మనసు విరిగిపోయిందిగా!'

'బాబుగారూ!.. ఏంచేయను? ఈ అలవాటు నాకెప్పుడూ లేదు. ఈ మధ్యనే అలవాటైంది. నా జీవితం ఇలాగైపోయింది. దీన్ని ఒదులుకోలేను. క్షమించండి.' అని శంకరం కాళ్ళుపట్టుకుని అతను భోరుమన్నాడు శంకరానికి రామదాసుని క్షమించాలో కూడదో కూడా అర్థం కాలేదు. బయట వర్షం తగ్గుముఖం పడుతోంది కాని పూర్తిగా తగ్గలేదు. రామదాసు నిజంగా పశ్చాత్తాప పడుతున్నదీ లేనిదీ కూడా అతని కర్థం కాలేదు

'ఏంచేసినా చేశావు కాని ఆ కుర్రాణ్ణి మాత్రం సాధించకు నీమూలంగా అతని కెంతబాధో ఆలోచించు నీ జీవితం ముప్పాతిక మూడు వంతులైపోయింది. మిగిలింది ఎలాగో గడుస్తుంది. అతను అన్నం పడేస్తున్నాడు. ఎందుకీ బాధ? కృష్ణా రామా అనుకుంటే కాలం గడుస్తుంది. ఎవరికన్నా టోపీ వేసి డబ్బు సంపాదించి అతనికి అప్రతిష్ఠ తేకు. ఆలోచించుకో. అసలు నాకు నీలాంటి వాళ్ళంటే నమ్మకం లేదు. కాని నిన్ను నమ్మాను.'

రామదాసు రెండు చేతుల్లోనూ మొహం కప్పేసుకుని మానసిక వ్యధతో తల వంచేసుకున్నాడు.

శంకరానికింక, అక్కడుండ బుద్ధివేసింది కాదు. అతనికొడుకు పేరుమాత్రం తెలుసుకున్నాడు. సుబ్బారాయుడు. తడిసిన చొక్కా తొడుక్కుని బయటకొచ్చాడు. వర్షం కొద్దిగా పడుతోంది. నేలంతా పాలగచ్చులా జారుతోంది. రామదాసు గుడిసె ఇంకా ఇంకా దూరమవుతూంది.

అసలీ రామదాసుతో తన కెందుకు పరిచయం కలగాలి?...శంకరం వర్షంలో నడుస్తూ మనస్సులో ఇంకా వెనక్కి వెళ్ళాడు

* * *

'బాబుగారూ!'

విసవిస నడుస్తున్న శంకరం హఠాత్తుగా ఆగి వెనక్కి తిరిగి పిల్చిన వ్యక్తికేసి చూశాడు. మనిషి సన్నంగా నలభయ్యోపడి దాటినవాడిలాగున్నాడు. పొడుగ్గా పెరిగిన గడ్డం లోతుకుపోయిన కళ్ళు, నుదుటిమీద జీవితానుభవాల్ని స్ఫురింపజేస్తూ గీతలు—కొద్దిగా మాసిన ముతకపంచి కట్టు—దానిమీద పందలపాక చొక్కా—దానిమీద అతని జీవితానికిమల్లే జీర్ణించి కృశించి అతన్ని వదలకుండా ఉన్న కోటు. చేతిలో పెద్ద సంచీ.

శంకరం ఆగగానే అతనిముందుకు రెండడుగులు వేశాడు కొత్తవాడు. రెండోగంట అప్పుడే అవుతూఉంది. శంకరం ఏవన్నట్టు చూశాడు.

"హెడ్మాష్టారు ఎప్పుడు వస్తారండి?"

"వచ్చే వేళైంది...ఎందుకు?"

"చూడండి బాబూ!...కోటి విద్యలూ కూటికోసం—అందులో యిదొకటి. గురువుల దగ్గర నేర్చుకున్న విద్య. ఏవో కొన్ని మాజిక్ పనులు చేస్తాను. హెడ్మాష్టార్ని కలుసుకుని మాట్లాడి నోటీసు పంపమందామని. ఆయన ఏవంటారు? మంచివారేనా? పిల్లలు కలవాణ్ణి."

"చాలా మంచివారు. అడగండి" అనేసి వెళ్ళిపోయాడు. మొదట్నుంచీకూడా శంకరానికి ఇలాంటి వాళ్ళంటే అసహ్యమూ-అనుమానమూ. వీళ్ళంతా జీవితాన్ని ఎదుర్కోలేక ఇలాంటి బురఖాలు తగిలించుకొని, జనాన్ని మోసం చేస్తున్నారనేది అతని వాదం—అందుకే అతనికి సన్యాసుల్ని చూస్తే వాళ్ళందర్ని కట్టగట్టి కాల్చేయ్యాలన్నంత కోపం వచ్చేది. అతను ఇంట్లో ఉండగా ఒక్క బిచ్చగాడుకూడా బియ్యపు గింజ అతని ఇంట్లోంచి తీసికెళ్ళలేడు. అంతటి స్థిరాభిప్రాయం అతనిది.

మరో అరగంటకల్లా 'ప్రొఫెసరు రామదాసు గారిచే మాజిక్ పనులు చేయబడును' అనే నోటీసు సర్క్యులేటయింది. బల్లమీద ఠీవిగా కూర్చున్న రామదాసు చుట్టూ కుర్రాళ్ళంతా మూగారు. 'ప్రొఫెసరు' అనే మాటకు అర్థం లేనట్టు ఆ కుర్రాళ్ళంతా చూశారు.

"పాపం!...చాలా బీదవాడి లాగున్నాడండి. తలో అణాపట్టు కొచ్చి వెయ్యమని మా క్లాసులో కుర్రాళ్ళందరికి చెప్పాను. మీరుకూడా చెప్పలేక పోయారా?" అని

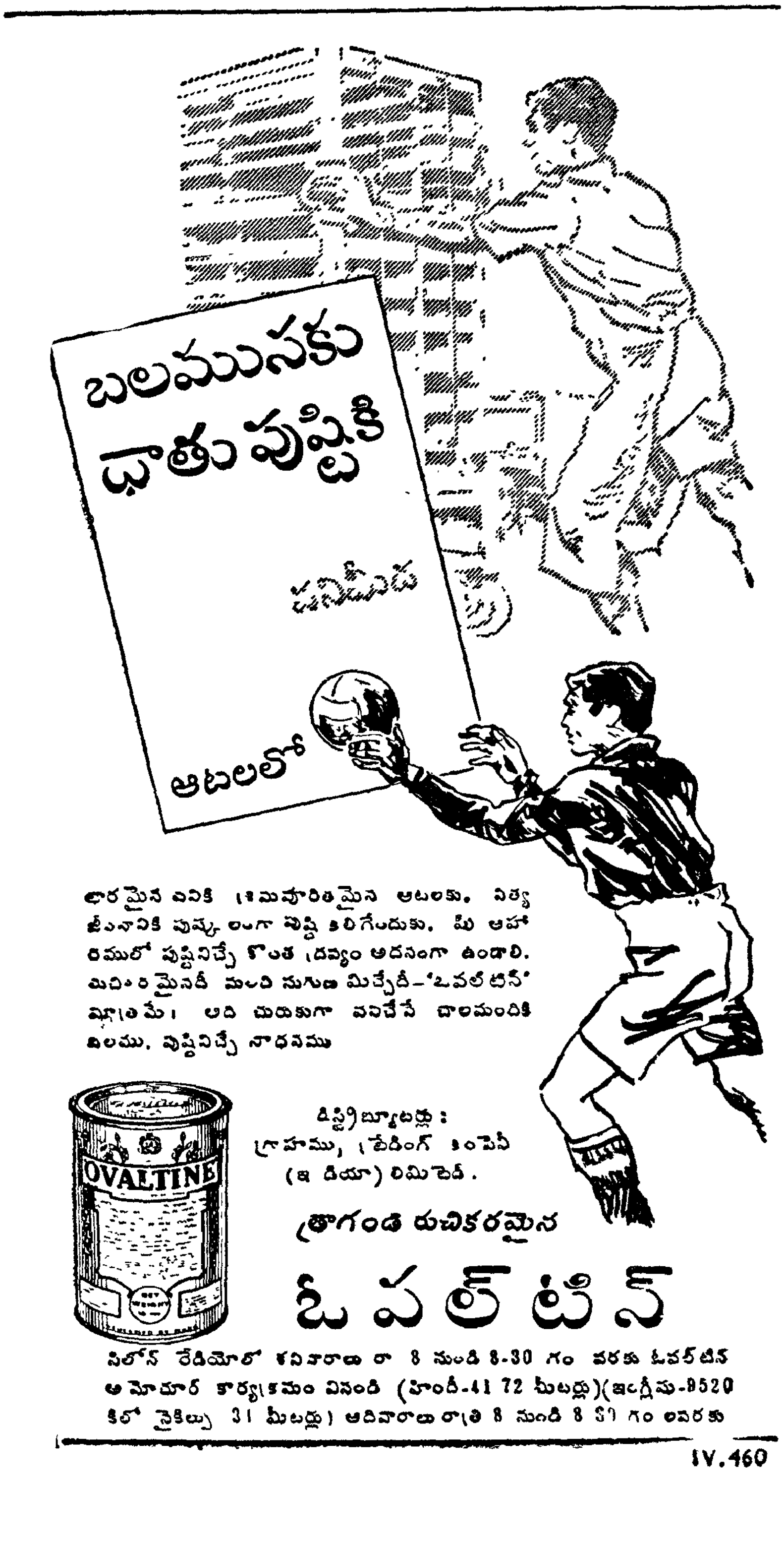

సంజమబ్బులు

పైన్సు చూస్తారు అనుకుంటే శంకరానికి అమితమైన కోపం వచ్చిందికాని అతను తమాయించుకుని పూరుకున్నాడు.

ఆ సాయంత్రం అందరూ ఓ పెద్ద గ్రౌండ్‌లో చేరారు. ఆ అల్లరి మూకను అదుపులో పెట్టటానికి నలుగురు టీచర్లు కావలసి వచ్చారు. నలుగురూ నాలుగు మూలలా కాపలా కాశారు. రామదాసు టేబిలుమీద కొన్ని సీసాలు - బీకర్లు వుంచాడు. కోటుకు నాలుగో అయిదో మెడల్సు తగిలించుకున్నాడు. 'ఆ మెడల్సు ఎవరు ప్రెజంటు చేసింది. అవి బంగారు పతకాలవునా కాదా?' అనే విషయాల్ని గురించి ఎవరూ పరిశోధనలు చెయ్యలేదు. చేతిలో మంత్రదండం లాంటిది పట్టుకున్నాడు. పైన తెల్లటి పిడివుంది.

"అబ్బాయిలూ!...అమ్మాయిలూ! అల్లరి చెయ్యకుండా నేను చేసే ప్రతి పని జాగ్రత్తగా చూడండి."

కుర్రాళ్లు అల్లరిమాని నిశ్శబ్దంగా చూస్తున్నారు.

రామదాసు చేతిలో వో గోలీకాయ తీసుకుని 'చూడండి! పిల్లలూ! ఇది గోలీకాయ! దీన్ని మాయం చేస్తాను. ముందు చప్పట్లు కొట్టండి వో మాటు. అదీ. ఇంకోమాటు. రైట్ .. ఇదేం సామాన్య విద్య కాదు. కనుకట్టు విద్య అసలే కాదు. దేవతోపాసనా ఫలితం!' అంటూ గోలీకాయ గుప్పిట్లో మూసి చేతిలో వున్న మంత్రదండంతో నాలుగైదు సార్లు తిప్పాడు. కుర్రాళ్లంతా కళ్ళల్లో వత్తులు పెట్టుకుని చూస్తున్నారు.

"హూత్" అంటూ గుప్పిట తెరిచాడు. దూరంగా వున్న శంకరం ఆశ్చర్యపోయాడు. గోలీకాయ మాయమైంది. టేబిలుకు దగ్గరగా వున్న కుర్రాడొకడు తేలు కుట్టినట్లు ఛెంగున లేచి 'అదుగో!.. అక్కడ దాచేశావు' అన్నాడు. రామదాసు కంగారు పడుతూ రెండు చేతులూ జాగ్రత్తగా చూపిస్తూ 'ఎక్కడా?' అన్నాడు.

"అదుగో-ఆ బొటన వేలుకి చూపుడు వేలుకి మధ్య" అన్నాడు ఎగిరి గంతులేస్తూ- శంకరం గబగబా నాలుగడుగులు ముందుకు వేసి చూశాడు నిజం . గోలీకాయ కనిపిస్తోంది. రామదాసు ఏం లేదంటూ గబగబా దాచేశాడు. మనిషి గజగజలాడి పోయాడు. అతనింత వరకూ చేస్తూ వచ్చిన ఇంద్రజాల మహేంద్రజాల విద్యల్లో ఓటమి ఎరుగని వాడిలా కనిపించాడు ఎందుకో శంకరానికి అతనిమీద కోపంరావటానికి బదులు దయ

(37-వ పేజీ చూడండి)

★ పంచముఖ్యులు ★

(24 వ పేజీ తరువాయి)

సముద్రంలా పొంగుకొచ్చింది. అర్థంలేని ఆవేశం ప్రవేశించింది. గబగబా అందర్నీ గదమాయించి కూచోబెట్టాడు.

మరుక్షణం తనలోకలిగిన ఈ పరివర్తనకు కారణం వూహించుకోలేక బాధపడ్డాడు. బతకటానికి అడ్డదోవలు వెతికేవారినిగురించి తనకున్న అభిప్రాయాలు వుత్తర ధ్రువం నుంచి దక్షిణధ్రువంలోకి ఎగిరిపడ్డాయి.

"వట్టి రాస్కెల్‌లా ఉన్నాడండీవీడు! చేతిలో కాస్తాకూస్తో విద్యవుంటే బతక వచ్చుకాని అసలు వీడిదంతా నాటకంలా వుంది" అంటూ పెదవి విరిచాడు తెలుగు మేష్టరు.

ఇక రెండో ఇంద్రజాలవిద్య.. సైన్సు లేబరేటరీలోంచి ఎరువుతెచ్చిన బీకరులో నీళ్ళుపోశాడు. అతనిచేతులు-పొడుగ్గావున్న గెడ్డంకూడా కొద్దిగా వొణుకుతున్నాయి.

"ఇప్పుడీ నీళ్లను నీలిరంగుగా మారుస్తాను. ఇది మహేంద్రజాలవిద్యల్లో ఒకటి. ఇప్పుడు బాగా చూడండి. ఈ బీకరులో ఉన్నవి స్వచ్ఛమైన నీళ్లు ఏమాత్రం రంగులేదు. నా చేతులు రెండూ పరీక్షచేసుకోండి. ఏవీ లేదు. ఇందాకట్నుంచి అనుమాన పడుతున్నారు మిమ్మల్ని మోసంచేసి డబ్బు దోచుకుపోదామని నా అభిప్రాయంకాదు. నా విద్యచూసి నచ్చితేనే మీరు డబ్బివ్వండి"

"అమ్మో!...మనిలాడు ఘటికుడే! తక్కా మొక్కీలు తిన్నవాడిలా వున్నాడు." అని నవ్వాడు సైన్సుమేష్టరు. ఇందాకా జాలిగా మాట్లాడిన అతనిలో క్షణంలో మార్పు. రామదాసు రెండో బీకరు తీసుకుని మొదటి దాంట్లో నీళ్ళని రెండోదాంట్లోపోసి కాఫీ కలిపి నట్టు నాలుగుసార్లు కలిపాడు. నీరంతా నీలి రంగుగా మారింది. అందరూ మొదట జరిగినమోసం మర్చిపోయి చప్పట్లు కొట్టారు. 'ఆ రెండోబీకరు అడుగున కాపర్ సల్ఫేటు క్రిస్టల్సు వున్నాయండి...వీడు కళ్లుండగా గుడ్డు పీకుతున్నాడు!' అని తను రిసెర్చి చేసిన విషయాన్ని బహిరంగపర్చాడు సైన్సు మేష్టరు. ఆమాట పక్కనున్న కుర్రాళ్ళ చెవిలోపడి దావాగ్నిలా వ్యాపించింది. అందరూ కలిసి మళ్ళీ గొల్లుమన్నారు. నాలుగో అయిదో రాళ్లుకూడా మనిలాడి మీద పడ్డాయి.

శంకరం కళ్లు తుడుచుకున్నాడు. చేతి మీద రెండు నీటిబొట్లు పడ్డాయి. రామదాసు ఆక్షణంలో అనుభవించిన అనుభూతిని చర్చించుకున్నాడు! అంతా మోస మని తేలిపోయింది. కుర్రాళ్లు ఎవరిమట్టుకు వాళ్లు వెళ్లిపోతున్నారు. మేష్టర్లకూడా జారుకున్నారు. హెడ్మాష్టరుమాత్రం అతన్తో "నేను చాలా విచారిస్తున్నానండి. ఏమిటి చెయ్యటం? ఎంతో విద్యవున్నవాళ్లే ఈ వానరమూకముందు నెగ్గకురాలేరు. అటువంటప్పుడు మీరు? ..." అంటూ ప్రశ్నార్థకంగాచూసి అతనిచేతిలో పావలా వుంచారు అతనకే మహాప్రసాదంగాభావించి జేబులోవుంచుకుని సామానంతా సంచీలో

సర్దుకున్నాడు. ఏకుర్రాడూ దయదల్చి కానీ కూడా ఇవ్వలేదు.

"న్యాయంగా అందరికీ మళ్లే అడుక్కో కూడదూ?"...అంటూ సాగిపోయారు.

మోసం చేయటంలో నేర్పుండాలి. ప్రతి విషయంలోనూ వంచకత్వమే! ఆ మాటకొస్తే తను చేసేది? హెడ్మాష్టరు సూపర్‌విజన్ రౌండు పూర్తిచేసుకుని వెళ్ళేదాకా జాగ్రత్తగా పాఠంచెప్పి ఆ తర వాత టేబిలుమీద కాళ్ళుతన్ని పెట్టికూ ర్చోటంలేదూ? క్లాసుకు సరైన టైముకు వెళుతున్నాడా?...రామదాసుకి పావలా దొరికింది అంతే! శంకరం ఆలోచనలు ఇంకా సాగిపోయాయి.

పిల్లలు కలవాణ్ణని చెప్తున్నాడు. నలుగురు పిల్లలూ అతను వెళ్ళగానే చుట్టుముడ తారు. ఏంతాయిలంతెచ్చాడో నని కళ్ళు కాయలు చేసుకుని ఎదురుచూస్తూంటారు. ఇంట్లో ఏవీవుండవు. అన్నీ నిండుకుం టాయి . రామదాసు ఏం చెప్తాడు? ఈ పావలాతో ఎవరికోరికలు తీరుస్తాడు? దీనంగా నిలబడతాడు. అతనిభార్య (ఒక వేళవుంటే) ఘొరుమంటుంది "బాబుగారూ!...సెల వండి!"అంటూ రామదాసు అతని ఆలోచనలకు అడ్డుపడ్డాడు సంచీ బుజానతగిలించుకుని వెళ్ళిపోటానికి తయారుగావున్నాడు.

"ఏ మాత్రం దొరికింది?" తెలిసుండీ అను మానం తీరటానికడిగాడు.

"పావలాండి!" అన్నాడతను పేలవంగా నవ్వుతూ.

"ఇప్పుడు మీరెక్కడికెడుతారు? మీ ఇల్లెక్కడ?"

"ఇంటికి వెళ్ళలేనండి...మూడు మైళ్ళ నతల. అదీకాక వుత్తచేతుల్తో వెళ్ళలేను. పిల్లలకేమివ్వను? ఆబాధ ననుభవించే దాని కంటె ఈ చుట్టుపక్కలెక్కడైనా సత్రం లోపడుకుంటాను." శంకరం ఒక్కక్షణం ఆలోచనలో పడ్డాడు. రామదాసు సమాధానంకోసం ఎదురుచూశాడు. "పోనీ నాయింటికి రండి. రేపు వెళుదురుకాని. అంతదూరం నడిచివెళ్ళలేరేమో!"

మీ బిడ్డ...

1, 3 సంవత్సరముల మధ్య, శాకాహారులైన మగ బిడ్డలలో, లివర్ వ్యాధులు సామాన్యమని, మా లెక్కలవల్ల తెలుచున్నది.

తరుచుగ అజీర్ణ వ్యాధులు, కడుపు ఉబ్బరము, చికాకు పడుట, కోపము, ఆకలి మందగించుట మొదలైన గుణములు లివర్ వ్యాధిని సూచించు లక్షణములు.

సకాలంలో జమ్మివారిని సలహా చేయండి.

జమ్మిస్
లివర్‌క్యూర్

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్
జమ్మి బిల్డింగ్స్, మైలాపూర్, మద్రాసు-4.
బ్రాంచీలు: విజయవాడ, ఆశంకవారి వీధి, గవర్నర్‌పేట. విజయనగరము పేట: ఓడగండివారి వీధి.

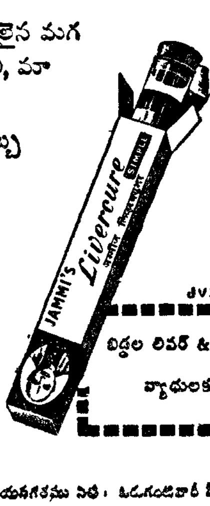

JVZ-13 TG
బిడ్డల లివర్ & స్ప్లీను వ్యాధులకు

ఏ వయస్సులోనైనా
ఏ పరిస్థితులలోనైనా సరే.

పెర్టూసిన్
"టెష్నర్"ను
సేవించి
దగ్గును
అరికట్టండి

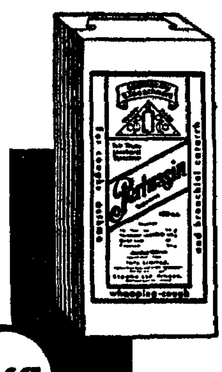

అందరి కెమిస్టులవద్ద దొరుకును

యెసెఫా లిమిటెడ్, షాన్, లైసెన్ ప్రిన్, స్విస్ కస్టమ్ టెరిటరీ, వీటితో పని చేసే వ్యవస్థచే, భారత దేశములో తయారుచేయువారు.

ఇన్ఫ లిమిటెడ్,
పోస్టాఫీస్ బాక్స్ నెంబర్ 1041 బొంబె 1

సంజమబ్బులు

'నేను మొదట్నుంచీ గమనిస్తున్నాను. మీరు దయామయులు. మీ ఆదరానికి...' అని ఆగిపోయాడతను. ఇద్దరూ కలిసి నడవటం మొదలెట్టారు.

"మీదగ్గర విద్యలేనప్పుడు నలుగుర్నీ ఇలా మోసం చేయటానికి ప్రయత్నించటమెందుకు? అవమానపడటమెందుకు? ఇంతకంటె బతకటానికి మార్గం లేదూ?" అతన్నింటికి రమ్మనటం ఇందుకేనన్న భావన రామదాసుకు కలుగుతుందేమోనని శంకరం తరవాత ఫీలయ్యాడు.

రామదాసు ఎండుటాకు రాలినట్టు నవ్వాడు...

"ఏం చేయను చెప్పండి? ఎన్నో మార్గాలు తొక్కాను. ఎక్కడ కెళ్ళినా - ఏం చేసినా నాకు అపజయమే కాని జయం లేదండి. నా బతుకే అంత. హస్తలాఘవ విద్యలు నాకు బాగావచ్చు. కాని దురదృష్టం కొలదీ—"

శంకరానికి నవ్వొచ్చింది అద్దంలో చందమామను పట్టిస్తానంటున్నాడు రామదాసు.

ఇద్దరూ మౌనంగా సాగిపోయారు.

భోంచేసిన తర్వాత రామదాసు కూడా తెచ్చుకున్న తంబురా మీటుతూ పాటలు పాడుతున్నాడు.

"బాబుగారూ!...ఈ దౌర్భాగ్యుణ్ణి ఈ వూళ్లో ఇలా ఆదరించినవాళ్లెవరు?... సెలవు" అన్నాడు మర్నాడు వుదయం. శంకరం అయిదు రూపాయల కాయితం అతని కందిస్తూ 'ఇది వుంచుకోండి...ఈ వూళ్లో మీకింకెలాంటి సాయమూ దొరకదు.. ఏవిటో! అంతా చిత్రంగావుంది!' అన్నాడు.

అతనది కళ్లకద్దుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు..

ఆనాటి రామదాసు ఈనాడు తాగుబోతుగా...

కొడుకుకోసం ఏడుస్తూ తరవాత...

* * *

విసవిస నడుస్తూ ఆలోచిస్తూ పోతున్న శంకరం ఇంటిదగ్గరాగాడు. ఈ రామదాసుతో స్నేహం తనకెలా వుపకరించింది? ఇహముందు అతనెలా బతుకుతాడు... తనన్నట్టు అతనింకెంతో కాలం బతకడు.. ఇంతకీ సుబ్బారాయుడు జైల్లో పడటానికి అసలు కారణం? ఇద్దర్లో ఎవరిని నమ్మటం?

"అతని పితృభక్తికి హేట్సాఫ్" అనుకున్నాడు.

ఇప్పటికూడా తనకు రామదాసంటే అసహ్యంకాని; కోపంకాని కలగటం లేదు. రాయిలాంటి తన అభిప్రాయాలన్నీ చిత్రంగా మారిపోయాయి. ★